

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
" pol leta 1 „ 60 „
" četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v škofjsk.
poslopju (Bischofshof.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrstic-
e, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nemško-magjarske ljubeznjivosti.

V dopisu iz sosedne nam Koroške, je razloženo, kako so hvaležni Slovenci dostojno slavili spomin nepózabljivega jim rojaka Janežiča. Glasovit nemčur iz Belaka je pri tej priliki ves razsrdjen začel na Slovence bljvati sledeče besede, ki se slovenski glasé: v kratkem bodo Slovenci svojega Gospod-Boga križali. Jaz bi 20 krepkih korporalov tje poslal, in vsakemu, ki pride k svečanosti, dal 25 odmeriti, tistumu pa, ki bi kaj govoril, 50; jaz bi te svinjske glave (Schweinsköpfe) že naučil narodno politiko vganjati. Avstrija je nemška. Obesiti bi morali te pse (Hundskerle), pa knez Bismark bo jih že naučil hoditi.“ To je lep kos nemške omike in nov dokaz, kako ljubeznjivo dobro se pač nam Slavjanom godi, da med takimi sosedi živimo?! Za blagor državljanov skrbljiva vlada pa je na Koroškem, kder prebiva 122.000 Slovencev, pri slovesnosti za slovenskega rodoljuba strogo prepovedala razviti slovensko zastavo. Ali to nič ni branilo, da je isti den v Celovcu mrgolelo pruskih zastav, ker so neki Dunajski peveci prišli pět in pit na Koroško. Še celó 12.000' Veliki zvon je moral trpeti, da so mu na ledeno glavo zasadili velikansko nemško-prusko zastavo. Toda vse te ljubeznjivosti so le pene, gola igrača, ako jih primerjamo ljubeznjivostim, koje Slavjanom sedaj delivajo — Magjari!

Kri ni voda. Klic nature je in glas krvi, ako avstrijski Slavjani močno se zanimivamo za nesrečne naše po krvi nam brate in sestre na Turškem. Kar oni trpijo, to tudi nas zaboli in kdor jim škoduje in jim v najsvetejši vojski za vero, za dom, za človeku spodobno življenje zapreke dela, ta žali in rani tudi nas. In to je, kar sedaj Magjari delajo. V novinah smo brali, da leži v Peštu 60.000 pušek ostraguš, koje so Srbi na Nemškem in v Belgiji kupili in plačali, magjarska vlada pa pri prevažanju pograbila. Vso mejo proti Turčiji so za nas in za Srbe zaprli, le Turkom je odprta, vsako pobiranje eufanja za srbske ranjence so strogo prepovedali. Ob enem so začeli

srbske domoljube na Ogerskem, v Banatu, v Slavoniji in Hrvatskem zapirati. Neki rodoljubi iz Mozirja, ki je te dni potoval črez Ogersko v Beligrad, poroča, da je samo v Temešvaru zaprtih 300 Srbov. Da mora tako postopanje Magjarov Srbe in sploh vse Slavjane neizmerno razžaliti, tega nam na široko razkazivati ni potreba, tem menje, ker še mnogo avstrijskih Slavjanov živi, ki so l. 1848 pomagali puntarske Magjare in njihove nemške in laške pomagače potlačiti in Avstrijo rešiti. Blage iste može mora tolika sprememba v Avstriji res močno boleti! Ljudje, ki so takrat pred zmagavno avstrijsko vojno morali v tuje dežele pobegniti, sedijo sedaj na ministerskih stolih. Tista stranka med Nemci, ki sedaj pri nas gospodari, je bila z Magjari vred pobita, a sedaj je na vrhu že 10 let potem, ko je Avstrijo razčesnola na dvoje!

Kako da nemško-ustavaška stranka pri nas gospodari, to čutimo nemilo Nemci in Slavjani vsi v denarstvenem obziru, v narodnem pa Slovenci in Čehi. „Slov. Gosp.“ je to že mnogokrat po neusmiljenih številkah dokazival. Kam pa lepe ogerske dežele in njihove narode drvi in paha magjarska oholost, gospodstvaželjnost, in zapravljivost, to naj pojasnijo sledeče številke.

Leta 1867 se je začel nesrečni dualizem, ustavaki so začeli pri nas, Magjari pa na Ogerskem gospodariti. Magjari takrat niso imeli niti krajcarja lastnih dolgov — a sedaj v komaj 9 letih pa jih imajo več, kakor 452 milijonov. Kajti l. 1867 so vzeli na posodo 85 milijonov; l. 1868 celih 20 milijonov; l. 1870 zopet 24 milijonov, l. 1871 samo 6 milijonov, l. 1872 že 84 milijonov, l. 1873 celó 153 milijonov in l. 1874 zopet 80 milijonov; skup 452 milijonov dolga v 9 letih ljubeznjive magjarske vlade! Zavolj silnih obresti, ki jih ovi strašni milijoni vsako leto požirajo, so ubogim davkeplačiteljem dače grozno pozvišali in nategnili tako, da jih ti več poplačati ne morejo. Samo letos, ko se, kakor je slišati, dače na Ogerskem še precej redno vplačujejo, se bojé, da bo ob koncu leta zmanjkalo 120 milijonov, koje bo treba pokriti — z novim posojilom. Ali kdo bo

Magjarom tedaj še kaj posodil, ker že sedaj ministri 2 leti zastoj iščejo človeka, bodi Kristijan bodi Jud, ki bi jim denarjev posodil?! Ako jim do novega leta ne dojde zdatne pomoči, morajo Magjari l. 1877. napovedati — krido! Imajo li Magjari upanja kaj, da dobijo pomoči? Imajo! Kde? No, pri naših nemških ustavovercih in liberalcih! To ni prazna šala! Kajti naši ustavoverni ministri in pa magjarski so se pogovorili o novi nagodbi z Ogersko na 10 let. Kakošna da je ta nagodba, to še ni znano, pa bo brž prišlo na den v prihodnji seji državnega zbora. Vendar da ljudi nekoliko pripravijo na čudne reči, ki bodo takrat morale na svitlo, so začeli nekateri nemški liberalni listi pisati, da bi naj mi Magjarom pomagali v denarjih in si tako njihovo prijaznost, oh in še ljubeznjivost, za vselej pridobili. Tednik „Finanzielle Fragmente“ naravnost priporoča, da bi naj mi od Magjarov 450 milijonov dolga prevzeli. To je vendar goropadno! Ni dosti, da so nam ustavoverci naložili okoli 600 milijonov novega dolga, sedaj bi še naj od Magjarov prevzeli 450 milijonov! Po tem takim bi avstrijske narode dualizem v vsakih 10 letih stal — 1000 milijonov! Kohka sreča in ljubeznjivost!

Cerkvene zadeve.

Val. Orožnov spominek se je 17. t. m. po železnici odposlal v Celje. Vožnjo od Celja do sv. Franciška in vzdiranje bo g. Jož. Lipold v Mozirju priskrbel. Mariborski odbor za spominek je iz Mozirja prejel 156 fl. 20 kr. Hranilnica je od te glavnice plačala 1 fl. 80 kr. obresti. Gosp. Murniku se je za spominek izplačalo 135 fl. ostalih 23 goldinarjev pa g. Lipoldu nazaj poslalo.

Ignacij Orožen. Janko Pajk. Lav. Gregorč.

Č. g. Anton Žuža, častni kanonik, dekan, nadžupnik v Laškem, 4 leta že zlatomešnik, so prejeli od cesarja vitežki red Franc-Jozefov za svojo mnogoletno in jako zaslužno delovanje kot duhovnik in državljan. Častitljivi gospod so pa tudi v narodnem oziru vselej in povsod zgled zvestega, požrtvovalnega narodnjaka ter se vedno in vedno s prav mladeniškim ognjem zanimajo za vse, kar bi ljubej nam slovenske domovini služilo na čast in blagor. Mnogo let že marljivo podpirajo slovenske časnike, vsakovrstna slovstvena podvzeta in društva. Sv. Mohorjevo društvo, Matica slovenska, tiskovno društvo v Mariboru itd. jih šteje med ustanovnike in tudi Slov. Gospodarja bili so vselej blagodušen podpornik. Bog nam jih ohrani še mnoga, mnoga leta!

Iz Slatine se piše v „Kat. List“, da vsako leto od začetka majnika do konca kimovca pride tje do 2000 ljudi se zdraviti z vodo. Dopisnik posebno hvali pobožnost ondotnega štajerskega ljudstva, in še posebej bogoljubnost in poštenost številnih ženskih poslov v tem času pri tej napravi. Vsaki nedolžnost iz oči sije. Vsaka prej-

den se podà v nevarno službo, se potrdi s prejetjem ss. zakramentov; tako tudi po opravljeni strežbi; mnogo jih zraven tega vsak teden, pa tudi še po 2—4krat na teden gre k sv. Obhajilu. Nekatere že o 1/25 uri zjutraj čakajo na sv. mešo, akoravno imajo silno dela, ter je njih večina vsak dan pri sv. meši; o nedeljah in praznikih pa bi si vsaka štela za največi greh, ako bi ne slišala sv. meše. Pri natakanji vode prepevajo Slomškove pesmi. — Taka zvestoba do Boga in skrb za lastno zveličanje je pač lep zgled za posle in vse mlado ženstvo.

V nekem mestu Renskih pokrajin se je veliko tisoč oseb zbiralo, da bi bili preblaženi Devici posebno čast skazovali; trdili so namreč, da se je bila ondi nedavno nebeška Kraljica prikazala. Kmalu so prihruli tudi udje državne policije in žandarji, pa ne zato, da bi bili tudi oni Marijo počastili, temuč s sabljami in bajoneti so pobožno množico razgnali. V prebrisani (?) in prosti (?) Nemčiji je tedaj Mariji prepovedano se prikazati. Danica.

Procesije na Laškem so frajmaurerski ministri popolnoma prepovedali. Vsled tega je ljudstvo močno razdraženo, posebno tam, kder so bili božji poti. Krčmarji in štacunarji, ki so poprej bili pri volitvah čisti liberalci in najhujši rogovileži za liberalne in frajmaverske volitve, so sedaj žestoki klerikalci in si želijo stare procesije nazaj. V nekem mestu na Toškanskem so ljudje na predvečer Velike gospojnice od škofa zahtevali, naj peljajo po stari navadi procesijo. Škof so odrekli. Razkačena truma je potem vdrla v zvonik in zvonila celo noč, napadila žandarje in se le 3 kompanijam vojakov umaknila. Sedaj je ministre začel strah obletavati, da se nebi enaki dogodki tudi drugod ponavljali. V tej zadregi so poslali pismo do župnikov, naj vselej pri gospodski pismeno prošnjo vložijo, kedar bo ljudstvo kako procesijo želelo. Ti pa so naj poprej kardinala Patricija poprašali, kaj jim je storiti, in so potem ministrom odgovorili, da ne bodo prosili nobenega dovoljenja za procesije. Ako hočejo Lahi zopet imeti svete procesije, naj poprej sami odpravijo nespodobno postavo, po katerej so nje zatrli! Tako je prav, to je možko in dostojno postopanje!

Gospodarske stvari.

Splošna ravnila gledé gnoja.

M. II. V obče se v vsakdanjem življenju potem, koliko se ima gnoja njivi podati, razločuje trojna, t. j. močna, srednja in slaba ali pa tudi cela in polovična gnojitev. Za najvažnejša gnojiva so se stalne številke postavile, ki so n. pr. 190—225 metr. centov (380—450 navadnih colnih centov) živalskega ali hlevnega gnoja daje močno, 85—110 metr. centov (170—220 colnih centov) pa slabo gnojitev na oral (0.57 hektare). Oblika,

v kateri se gnojivo podaja, je tudi velike važnosti za njegov učinek, ker se redivne tvarine le v določenih podobah od rastlin v se vzeti morejo. Gnojiva, ki imajo redivne tvarine v lahko razkrojljivi podobi v sebi, bodo mnogo hitreje in ugodneje delovale od onih, v katerih se redivne tvarine ali v malo ali v celo nerazkrojljivi podobi nahajajo. Kajti tudi o gnoju velja: „Kdor hitro da, dvakrat da“. Dokazano je, da pognojitev z kostmi v debelih kosih prav nič ne izda, med tem, ko ima poparjena koščena moka, če se nje tudi manj poda, izdatne in izvrstne nasledke. Vzrok je ta, da so v koščeni moki redivne tvarine v taki podobi, v kakoršni jo rastline prej in bolj lahko v se vzamejo in v svoje dele spremenijo.

Kmetovavec more tedaj z istim kapitalom in z enakim vspehom mnogo več polja pognojiti, če se hitro delajočega gnoja poslužuje.

Na dalje je vspeh raznih gnojiv od lastnosti zemlje in pa od vremena zelo odvisen. Redivne tvarine v raznih gnojivih so za rastline toliko prej užitne, kolikor bolj se vsi pogoji prhnenja in trohnenja v zemlji nahajajo. V kolikor manjši meri se ti pogoji v zemlji nahajajo, toliko počasnejši je tudi učinek, katerega koli gnojiva. In včasih mora ta učinek popolnoma izostati, če prevelika suša ali moča razkrojevanje zadržuje.

Vsak kmetovavec, ki zna rajtati in ki hoče kapital v gospodarstvu naložen kolikor toliko hitro z pridom obrniti, bode rajši po hitrih gnojivih, kakor po počasnih segel, ker tako ne le z časom, ampak tudi z obresti kapitalovimi varčno postopa, ktere na počasna gnojiva izlaga. Taka gnojiva včasih cela leta brez vsega haska v zemlji ležijo, tako da se cel kapital v nevarnost stavlja, ako gnojivo brez vsega učinka ostane. Kjer se po določenem gospodarstvenem redu (kolobaru) še le po več letih enkrat gnoji tako, da se več sadežev tega enkratnega gnojenja redi, tam se mora tudi poznejši učinek gnojitve v poštev jemati.

Posebne imenitosti je pravi čas gnojenja. Močna gnojitev ravno pred ozimino nareja, da žito bolj poleže in bolj v slamo ko v zrnje gre. Grahorica pa v njivo na novo pognojeno posejana daje obilen pridelek in njivo za prihodnjo ozimino dobro pripravlja. Lahko razkrojljiva gnojiva bi se morala na setvo dajati, ki je že iz zemlje pognala. (Gnojitev na glavo.)

Tudi od tega, kaka je zemlja v fizikalnem ali kemičnem oziru je učinek gnojiva zelo odvisen. Nekatera gnojiva se prillegajo le zemlji z določeno fizikalno lastnostjo. Slamnat gnoj kaže le za vezano težko, prepereli in tekoči pa posebno za lahko in suho zemljo. Od kemične sestave zemlje je učinek gnoja zaradi tega odvisen, ker podana hrana sploh le takrat učinek napravi, more, kedar v zemlji jedne ali druge tvarine manjka. Kedar so vse redivne tvarine v obilni meri v zemlji, gnoj pridelka nič več ne poviša, ampak brez posebnega vspeha ostane.

Jabelčna plemena ali sorte. Jablan ali jabelčno drevo je pri nas kralj in prvak med sadnosnim drevjem, ne le zavoljo lepote sadu, ampak tudi zavoljo njegovega okusa, trpežnosti in drugih dobrih, koristnih lastnosti. Jablan je prav evropsko drevo; v bolj toplih krajih že ne stori več, n. pr. v Algijeru v Afriki. Po sadu jablaninem, t. j. po jabelkih razločujemo razna plemena jablan, kojih je jako veliko. Kdor hoče razna plemena spoznavati, ta mora pri jabelkih gledati posebno na nekatera zunanja in znotranja znamenja. Zunanja znamenja so: širokost in dolgost sadu, njegova muha, pecelj in lice; znotranja pa: mesó, okus, peščišče, predali in peške. Gledé prvega znamenja se jemlje ozir na to, ali je jabelko visoko ali dolgo, široko ali ozko. Muha je vrh jabelka odprta, na pol odprta ali zaprta, v petero zobčev razdeljena, pri nekaterih sortah zelena, pri drugih suha. Pecelj je dolg ali kratek, suhljat ali mesnjat. Lice je gladko ali robato, sprva zeleno, potlej belorumeno, rudeče, pisano, rujavo, pikasto, mrežasto, marogasto, lisasto, in kedar sad dozori nastane belo-voščeno ali zlato-rumeno. Znotranja znamenja so: jabelčino meso je ali belo, ali rumeno, rumenkasto, rudečkasto, trdo ali mehko, kislega ali reznega, sladkega, sladkornega ali grenkega okusa. Peščišče ima po petero ali tudi le po četero predalov, katerih jamice so velike ali majhne, prostorne ali ozke in v katerih se nahajajo peške okroglaste, podolglaste, na dolgo špičaste, rujave ali rujavkaste, črne ali črnkaste, črmlene.

Po teh znamenjih je slavni sadjerejec na Nemškem, po imenu Lukas, vsa jabelka razvrstil v 15 velikih plemen, kojih nekatera še več podplemen štejejo. Podplemena se razločujejo po barvi tako, da v 1. podpleme spadajo podsnovno barvana (grundfarbig) jabelka, t. j. ki so po vsej svojej površini ali bela, rumena ali zelena; v 2. podpleme pobarvana jabelka, t. j. ki so na prisolnčni strani vsaj do $\frac{1}{3}$ površine rudeča ali rudečkasta; in v 3. pleme progasta jabelka, pri katerih se rudeča barva vidi v proge razdeljena. Tri podplemena se pismeno kratko zaznamvajo s številkami 1, 2, 3. Muha je ali odprta, na pol odprta ali zaprta, kar se kratko s pismenkami a, b, c oznamlja. V novejših in sploh vseh boljših sadjerejskih knjigah pomeni na dalje zvezdica * da je sad dober za na mizo, križec †, da je priporočevanja vreden za mošt, ** in †† pomenita pa, da je jabelko zelo izvrsten sad na vsako stran. Po teh znamenjih je tudi najboljše iz knjig izpisati si plemena in sorte, katere kdo želi dobiti v sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru ali iz sadišča štajerske kmetijske družbe v Gradcu. Kajti tako se dotičnim gospodom najbolj lahko in zanesljivo dopové, kakšno sorto jabelk kdo želi. Na primer, nekdo bi rad dobil za svoj vrt žlahtno zlato rajneto ali zlato-rumeni kosmač, kojemu se nemški pravi Gulderling ali pa Ananasapfel. Zelo

gotovo ga bo prejel, če piše: Goldzeug-Apfel, Lukas VII. 1. (2) b ** ††, t. j. zlati kosmač, ki spada v VII. pleme po razvrstitvi jabelk po sadje-rejcu Lukas-u katero pleme obsega vse funtne kosmače (Rambour-Reinetten) in sicer 1. podpleme t. j. po vsej površini zlato rumeno jabelko, ki spada med najizvrstniši sad za mnogovrstno porabo. Petnajst plemen po Lukas-u se glasi: I. kalvili ali rivčeki, ki po jagodah in malinah diše; II. klopotci (Schlotteräpfel), ker peške v njih klopočejo ali škreblijo; III. štrucelni ali guldarji (Gulderlinge); IV. rožarice (Rosenäpfel); V. golobčeki (Täublinge); VI. ramborjevci (Ramboure, Pfundäpfel); VII. kosmači (Rambour-Reinetten); VIII. voščene rajnete (Wachs-Reinetten); IX. Borsdorfske rajnete; X. rudeče rajnete; XI. zelene in sive rajnete (ledraršče); XII. zlate rajnete; XIII. pisanci (Strichäpfel); XIV. špičarji (Spitzäpfel) in XV. ploščarji (Plattäpfel). Gledé časa, kedaj jabelka dozori, razločujemo letna, jesenska, zimska in spomladna jabelka. Prva dozori že na drevesih, druga še le potrgana, tretja par mesecev potem, ko se pospravila, tedaj še le meseca novembra in decembra, četrta pa meseca marca in se torej ohranijo med vsemi najdalje. Najmenitnišim poletnim ali ranim jabelkam prištevajo v 33. št. „Slov. Gosp.“ že popisane astrahanke, potem rudečo magdalenšnico, poletni dišeček, karlemovček, angleški škarlatni pepinek, Virginijsko rožarico in pisani cimetnik. Juri Žmavec.

M. Poškodovane škropilnice se dajo dober kup popraviti z kosom platna ali česar drugega takega, ki je bil do dobrega v kopalov firnež pomočen. Tako namočeno platno se položi na poškodovano mesto in na solcu posuši. Taka poprava dolgo trpi in je kaj dober kup.

Apno in sol golobom tekne. Zastran apna je to mnogim znano, ker vedó, da je golobom za njihova jajčica apno potrebno in da ravno zarad te potrebe z opekami krite strehe praskajo. Menj znano pa je, da golobi tudi sol močno iščejo in vsako trohico poberejo. To pa opominja vse prijatelje golobov, da jim včasih tudi kaj soli privoščijo, kar se najbolj lahko zgodi, če jim hrano v solno vodo namakaj dajejo. Vidno bolj zdravi in živahni jim bodo golobi postali in mladiči hitro rastle.

Štrup svinjam so slivove košice, ako se njih v preobilni meri nažró. Temu se ni čuditi. Slivove košice imajo v sebi nekoliko pruske kisline (Blau-säure.) Po pruski kislini zastrupljene svinje postanejo hitro mrtvoudne, ne morejo prav stati in kmalu poginejo. Ljudje pa si glave vbijajo in premišljujejo, kaj je neki ubogim svinjam tako naglo prišlo? Da so zastrupljene, to le malokdo vé. Zato je treba na svinje paziti posebno sedaj in tam, kder imajo mnogo sliv!

Veliki shod žitnih tržcev na Dunaju je ravnokar razglasil poročilo gledé letošnjih pridelkov na zrnju v ogersko-avstrijskih deželah. Poročilo pravi, da se je pšenice za 300.000 hektolitrov, rži pa za 1.900.000 hektolitrov manj pridelalo, kakor navadno, ječmena pa za 2.300.000 hektolitrov in ovsa za 5 milijonov hektolitrov več. Celo cesarstvo bo tedaj letos imelo za prodajanje zrnja v tuje dežele 4 milijone hektolitrov pšenice, 5 milijonov ječmena, 7—8 milijonov ovsa; rži pa ne bode skoro nič za izvažanje. Pšenično in ječmenovo zrnje je različno, rženo boljše, ovsovo pa izvrstno.

Sejmovi. 26. avg. v Pobrežju za Ptujem; 28. avg. pri sv. Trojici na Goričkem, v Zibiki, v Svičini; 29. avg. na Muti, v Orešju pri Brežicah, v Poličanah, v Žavcu, v Beračah; 30. avg. v Hajdini; 1. sept. v Blanci, pri št. Ilu pri Šoštanjju in v Žigerskemvrhu.

Dopisi.

Iz Rožne doline na Koroškem. (Janežičeva svečanost). Tiha vasica „Leše“ fare Št. Jakobske v krasni Rožni dolini na Koroškem je v nedeljo 13. avg. praznovala redek praznik, kakoršnega slovenska-koroška dežela še nikdar, odkar je slovesno vstanovljenje slovenskih vojvodov na Gosposveškem polju prenehala. Rojstni dom slovenskega pisatelja in jezikoslovca Antona Janežiča je dobil spominek, da je v njem jeden najrednejših slovenskih možakov beli dan zagledal. Odkrila se je namreč v hišno steno vzdana spominska plošča z napisom: „Tukaj se je rodil 19. dec. 1828 slovenski pisatelj in jezikoslovec Anton Janežič, umrl 1869. Narod ohrani mu večni spomin! — Domoljubi l. 1876.“ K ti redki svečanosti so se zbrali odlični slovenski rodoljubi in častitelji neumornega delavca na polju slovenskega uma in znanja skoraj iz vseh koncev slovenskega sveta. Največ jih je prišlo iz sosednje Kranjske, med njimi lepo število odličnega razumištvja in pa bistrih sokoličev v lepi njihovi obleki. Kmalu po petih zjutraj so možarji po raznih gričih postavljeni oznanjevali prihod gostov. Zeleni slavoloki in okusno okinčane hiše so kazale veselje o prihodu toliko odličnih gostov. Blizu do 10. ure so se na vozovih, katerih je ta dan morebiti do 100 bilo napreženih, gosti privražali. O 10. uri je bila v farni cerkvi Št. Jakobski, na prijaznem griču, od koder se čaroben razgled po Rožni dolini in velikem delu Koroške odpira, slovesna peta meša, da se je dalo pokojnemu Antonu, kar katoliški Kristijan svojim milim rajnim še dati more. Peli so Ljubljanski peveci Mikložičevo milozvučno prvo mešo z toliko mojstersko izurjenostjo, da je moralo kamenito srce milobe biti prevzeto. Bistri sokoliči so se postavili po sredi cerkve v 2 vrstah in so po končanem svetem opravilu šli okoli velikega oltarja k darovanju, kateri lepi vzgled je

našel tudi med drugimi navzočimi rodoljubi mnogo posnemovalcev. Daljna svečanost se je potem vršila na Janežičevem domu v Lešah, prijazni vasici, nekaj streljajev od farne cerkve oddaljeni. Velikanska cesarska zastava z visoke lipe, jedina, ki se je smela pri svečanosti vedno zvestega slovenskega državljana razviti, med tem ko je isti dan glavno mesto Celovec mrgolelo nemških in prusaških na sežnje dolgih bander — praktičen dokaz ravnopravnosti v naši avstrijski domovini — je kazala mesto svečanosti. Prijazen in prostoren vrt okoli hiše Janežičevih starišev je bil za svečanost primerno priredjen. Oder, klopi, mize, šotori, sence, krčme, kuhinje, vse, vse kar taka narodna veselica imeti hoče, je bilo tu pripravljeno. V hišnem zidu na vzhodni strani zavešeno mesto je kazalo, kjer je spominska plošča. Mnogo nad 1000 glav se je ljudstva zbralo, med katerim so čili sokoliči po navadi red delali. Najprej pozdravi predsednik svečanosti gosp. prof. žl. Kleinmayer vse navzoče posebno pa goste, katere je v tolikem številu poslala sosednja Kranjska, Štajerska, Gorica, Trst, sploh vse slovenske pokrajine. Po prijaznem pozdravu predsednikovem stopi možati zastopnik koroških Slovencev neustrašeni in mnogoletni branitelj slovenskih pravic Andrej Einspieler na oder in razlaga v jedrnatih do srca segajoči besedi pomen današnje slovesnosti in slika Janežičevo rodoljubnost, delavnost in krščansko vernost z tako živimi barvami, z tako gniljivimi besedami, da ni bilo subega očesa. Serim starcem so se potakale solze v sivo brado, oči nježnih poslušalk pa plavale v solzah. Moški govor je svoj namen popolnem dosegel in odbor svečanosti ni bil mogel te naloge spretnejšemu možu izročiti kakor ravno mnogoletnemu prijatelju in vodniku Antona Janežiča možatemu Andreju. Po govoru se je pela svečanostna kantata in po nji deklamovala pesem v povzdigo današnje svečanosti zložena. Pela se je nadalje še lepa pesem „Molitev“ in potem je bil pa tudi že čas misliti na pomirjenje telesnih potreb, katere so se že precej glasno pojavljale. Množica se je potem razdelila po prostornem vrtu vsak po svojih potrebah. Med obdovanjem je igrala godba, glasile so se razne napitnice, brali mnogi pozdravilni telegrami in dopisi, kar je vse veselost povzdigovalo in poviševalo, ki je jednakomerno v lepi slovenski zastopnosti in vzglednem redu do pozne noči trpela. Jeden prizor iz te rez imenitne in pomenljive svečanosti se ne sme pozabiti — sivolasi, visokoraščeni starček oče in priletna mamica prijaznega milega pogleda — očetovo, materno srce, — ki nista našla besedi, ko so jima razni prijatelji čestitali in ju pozdravljali, prepolno je bilo miloželostnih in veselih občutkov, samo solze po velem licu so bile priče dogodkov v očetovem in materinem srcu. Konečno kličemo: Slava Janežičevi rodovini in hvala vsem slovenskim rodoljubom od vseh vetrov slovenskih pokrajin! Z Bogom!

Od Koroške meje. Letina pri nas nič kaj dobrega ne obeta. Les, ki je tukaj poglavitna kupčijska reč, nima nikake cene, toraj je za denarje huda. Zimska setev se je zelo slabo obnesla; razve semena, še nekteri niti toliko niso dobili, da bi jim zadostovalo v domačih potrebah. Stavili smo do sedaj zaupanje na kuruzu ali turšico ajdo in krompir, pa tudi iz tega ne bode kaj posebnega, zvlasti iz turšice ne, čeravno se je do sedaj še precej lepa kazala. Nenavadna bolezen se na njej prikazuje. Kakih par let sem se brž potem ko se je cvet izcimil, vgnezdil v njem črv, ki ga nagloma vsuši. Ta mali, belkasti, na rilcu črni črv rije potem zmiraj globljeje in globljeje v steblo, da betvo celó zveni. Letos se je ta nadloga tako močno vgnezdila, da človek po s turšico nasajeni njivi gredé, ne vidi niti vsakega petega betva več zdravega. To je huda kuga. — Kako bi se dalo temu v okom priti?

Od Spodnje Pulskave. Letos je pri nas letina prav slaba. Spomladi nam je vzela moča, sedaj pa še nam Bog deža ne da. Imamo že sušo. Rž in pšenica slabo zdajata. Tudi sadja ne bo, čeravno je spomladi lepo cvetelo; mraz ga je vzal. Očitno nas Bog kaznuje. — Žalostno je tudi, da so fantje sedaj tako razposajeni. Eдно nedeljo grem po opravkih na Črešnjevce k sv. meši; res mrzelo mi je, da je zraven cerkve v črni leseni bajti krčma in se med svetim opravilom nepokoj dela. Nazaj gredé sem pa tudi slišal, kako so grozno upijali in preklinjali. Taka krčma je prava jama razbojnikov. Mojega tovariša poprašam in mu rečem: takih razuzdancev pa še ne vem, ali sem jih že kde našel? Tovariš mi pa reče: Starložani in Balugeti (Ternovčani) so zavolj svoje surovosti na glasu. Bog jim pamet razsveti!

Politični ogled.

Vojska na Turškem. Bogu vojskinih trum bodi hvala! Vojna sreča se je začela nagibati na srbsko stran. Turki so zgubili pri vходу v Srbijo veliko ljudi in so morali čakati na pomoč. Do 16. avg. so vse svoje sile zbrali in začeli se pomikati naprej proti Moravi, toda ne nad Banjo proti Paračinu, kder so mislili, da stoji za obristom Hrvatovičem general Črnajev z glavno vojsko. Marveč Kerim-paša je naglo črez planine Ejub-pašo poslal s 52.000 Turki, da se polasti Aleksinaca in združi s Saib-pašem, prišedšim vs 30.000 možih iz Niša. Ali tukaj so se Turki goljufali; pred Aleksinacem so zadeli na Črnajeva, ki jih je 19. avg. krepko vrgel nazaj. Na to je v noči Kerim-paša iz Knjaževaca pozval Fazli-pašo z 10.000 Turki v pomoč in pri Tešici blizu Aleksinaca 20. avg. zopet prejel Črnajeva, a ta ga je zopet odbil. Drugi den, t. j. 21. avg. pa je Črnajev sam Turke napal in pridobil sijajno zmago, o kateri smo ravno sedaj dobili po telegrafu iz Belegrađi 22. t. m. to-le poročilo: včeraj je srbska

vojska sijajno zmagala; Hrvatovič je vzel zopet mesto Knjaževac in podil Turke daleč čez planino Tresibabo. To se reče: Hrvatovič je med tem Turkom prišel za hrbet in jim pot zaprl; kako bodo se iz zadrege spravili, to bomo do prihodnjic zvedeli. — Na jugu od Črnogore je res prišlo, kakor smo zadnjič naznanili, do groznega klanja. Mahmud-paša je hotel vdreti v Črnogoro. Boso Petrovič mu zapre stezo s 6000 Črnogorci in Kučijanci 14. avg. Začne se strelba 3 ure trajajoča, sedaj nekoliko potihne, Turki se pripravljajo na napad z bajonetom, ali v tem trenutku so napadjeni od srditih Črnogorcev, ki od 3 strani sekajo s handžari po Turkih; v par trenutkih so Turki iz 20 šanč vrženi in sedaj pritisne od strani nov bataljon Črnogorcev ter nastane grozna gnječa, borenje in klanje; Turki se spustijo v pobeg in pustijo 5000 mrtvih in 3000 pušek in mnogo vojnega orodja na krvavem bojišču. To je bila do sedaj največja zmaga; Črnogora je rešena, ali padlo je tudi 300 junakov, 3000 pa jih je ranjenih. — Muktar-paša je še vedno zaprt v Trebinjah. Djelaledin-paša mu je hitel na pomoč, pa knez Nikolaj ga je pri Krstacu pobil. Sedaj se pomika Nikolaj s 10 bataljoni proti Novem-pazaru. Tudi v Bosniji je sreča vojna bila Kristijanom mila. Despotovič je blizu Petrovaca hudo pobil Selimbei-ja in potem vzel Priedor. Vstaš Golub napada Banjoluko, katero brani kakih 800 baši-bozokov. Tako povsod zmagujejo Kristijani, le na Bolgarskem je še vedno samo ubijanje nedolžnih otrok in žensk, vešenje mož, ropanje in požiganje. Toda upati je, da poči kmalu tudi Bolgarom ura odrešenja.

Avstrijske dežele. Baron Hofman je postal državni finančni minister in govori, da bo ta mož v kratkem grofa Andrassy-ja spodrinol, na kar neki slavni nadvojvoda Albreht sili. To je za Avstrijo veselo in dobro znamenje. — Kranjski deželni odbor je v deželni šolski svet izvolil 2 narodnjaka dr. Zarnika in g. Murnika. — Kupčijske pogodbe z vnanjimi državami se bodo prearedile, oh da bi se le Avstriji na korist sklenole, kar dosedaj niso bile. Tako plačujemo Prusom za svoje blago 28 % v zlatu, oni pa nam pri vvažanju svojega blaga v Avstrijo samo 2% v srebru. Po tem računanju mora Avstrija na korist Nemčiji v par letih celó ubožati. — Istrijska železnica iz Divače v Polo je dodelana in se bo kmalu odprla. — V Liencu na Tirolskem je zborovalo tamošnje katoliško-polit. društvo. Zastopnik koroških Slovencev g. Einspieler je bil kot govornik navzoč in je med drugim rekel: naša Koroška je za ljudske šole plačevala l. 1869 le 10.000 fl. l. 1870 že 28.000; l. 1871 pa 46.000 fl., ki so l. 1872 poskočili na 215.000 fl. in znašajo letos 265.000 fl. To je velik napredek v 7 letih! — Veliki manevri se začnejo za Dunajem 28. avg. Zbranih bo 40.000 mož. — Magjari so veliko Srbom zaprli, med njimi tudi poslanca Miletiča in dr. Kasipinoviča ter pra-

vijo, da sta hotla 20.000 prostovoljcev Srbom na pomoč poslati.

Vnanje države. Ruski car je 18. avg. na čast godu našega cesarja povabil avstrijskega poslanca in več gostov ter zdravico napil, v katerej imenuje Franca Jožefa svojega prijatelja in zaveznika. To je silno važen izrek in poročstvo, da bodeta slavna cesarja šla Kristijanom turškim na pomoč. Angleži so si veliko prizadevali z ministrom Andrassy-jem vred mir napraviti med Srbijo in Turčijo. Vsed tega miru bi Srbi morali vse trdnjave podreti, Turke v deželo sprejeti, vojake razpustiti, 100 milijonov fl. brž in 100.000 cekinov vsako leto Turkom plačati. Srbi tega ne bodo storili. Greki na otoku Kandijskem in pa v Tesaliji so se vzdignoli zoper Turke. Tekla je že kri. Turki ženejo 38 bataljonov iz Arabije v Evropo na bojišče.

Za poduk in kratek čas.

Turki pa bratje naši jugoslavjanski.

Da mi padne kaplja od oblaka,
Nikdje nebi na zemlju padnula
Da na konja ali na Turčina,
Na Turška bijela šatora.
Srbske pjesme II.

III. Niz Pančeve in Smedereva pri Orsovi zapusti široka Donava našo Avstrijo in nekoliko nižje tudi sosedno nam Srbijo ter se vali med Rumunskim in Turškim naprej v Črno morje. Na levi strani ima Rumunijo na desni pa tužno Bolgarijo, ki neizrečeno trpi pod turškim trinoštvom. Kraj Donave so Turki postavili močne trdnjave Vidin, Nikopolje, Ruščuk in Silistrijo. Pri Nikopolju je bila l. 1396. tista nesrečna bitka, v kateri je silni sultan Bajesid 100.000 mož močno vojno cesarja Sigmunda strahovito razbil; 20.000 Kristijanov je obležalo; blizu toliko je bilo vjetih; Sigmund je s celjskim grofom Hermanom komaj utekel čez Donavo v revnem čolmču. Vsed te bitke so turški ropanji na svojih kot blisk hitrih konjih poplavalili Ogersko, Slavonijo in Hrvatsko in pridrli do Ptujja, ga v naskoku vzeli, izropali, užgali ter iz mesta in okolice 16.000 duš, mož, žensk in otrok z živino in drugim imetjem vred odgnali na Turško; nekaj so jih prodali v Carigrad, druge pa kot sužnje odposlali v Malo-Azijo. Pred izlivom v Črno morje se Donava razcepa na 7 precej velikih strug. Med temi je samo ena, namreč sulinska. plovna za velike ladje. Črno morje je kakih 44.000 milj velika morska planjava, ki ima proti severu in vzhodu Rusijo, proti jugu in zapadu pa Turčijo. Od sulinske struge kakih 100 ur proti jugu se pride do carigradskega preliva, t. j. do ozke, komaj 500 korakov široke morske struge med Evropo in Azijo. Struga je 5 ur dolga in ravno tam, kder se začne nekoliko zopet raztezati, na evropski strani stoji kraljica vseh jutrovih mest, 2534 let stari — Carigrad ali Konstantinopol, glavno mesto Turčije, sedež turških

sultanov. Turki ga imenujejo Ištambul. Mesto ima prekrasno lego in šteje više 1 milijon ljudi. Pozidali ga niso Turki, ampak greški naseljenci l. 658 pred Kristusom ter ga imenovali Bizantion. Prvi kristijanski rimski cesar, Konstantin Veliki, mu je dal ime Konstantinopol, t. j. Konstantinovo mesto; Slavjani mu pa sploh pravimo Carigrad, t. j. cesarjev grad. Mesto slovi zaradi prekrasne svoje lege, a nekdanj za rimskih in greških cesarjev je slovelo tudi zaradi svoje znotranje lepote, snage, bogastva, palač, trgov, gledališč, samostanov in cerkvá. Najlepša je bila cerkva sv. Sofije, od cesarja Justinijana pozidana. Sedaj je vse drugače. Pod turškim barbarstvom je po mestu vse grozno nesnažno in zanemarjeno. Križ, ki se je nekdanj svetil nad cerkvijo sv. Sofije, so Turki sneli in na njo posadili polmeseč, znamenje mohamedanstva in barbarstva; hiša božja se je spremenila v turško shodnico ali mošejo; dvor krščanskih cesarjev pa je postal sedež osmanskih sultanov, ki so od ondot polovico Evrope pustošili, dokler se njihova sila ni razbila ob zidovju Dunaja pod mečem poljskega kralja Sobijeskija l. 1683. Od tiste srečne dobé je turška sila začela pešati in bilo bi nje že davno konec, ako nje nebi sebični evropski državniki, kralji in cesarji podpirali.

Turške drubali niso bile v Evropi doma. Prava domovina jim je bila turkomanska planjava med Hvaluskim morjem do znojža sredi azijskih planin. Tam so se Bog vedi koliko stotin let klatili kot pastirske rodbine. Največje bogastvo so jim bili na pol divji konji. Poprijeli so se naposled mohamedanske vere, se naglo vzdignoli in mimo gore Ararat, kder je nekdanj stala Noetova ladja, prlomastili v Armenijo na 50.000 konjih. Pozneje so prodrli v Malo-Azijo, kjer je njihov poveljnik Osman I ustanovil prvič turško državo in tako postal oče vsem dosedanjim turškim sultanom. Iz Male-Azije so potem Turki čez ozko morsko strugo Helespont l. 1356 prvič prihrlili v Evropo in zaporedoma podjarmili večno nesložne Bolgare, Vlahe, Srbe, Albaneze in naposled l. 1453 vzeli Carigrad. Poslednji greški cesar Konstantin XIII. se je junaško branil, dokler se ni mrtev zgrudil raz zida. Sultan Mohamed II. se je tedaj preselil v cesarsko palačo ter pri vhodu izustil ošabne besede: „kakor je le en sam Bog v nebesih, tako mora biti tudi na zemlji le en gospodar; vse se mora polmesencu uklanjati.“

(Nastavek prih.)

Smešničar 35. Bila je gospodična, ki je rada prismuknjene povesti prebirala, par francoskih besed se naučila, po glasoviru (fortepiano) ščipala in zraven prav po mačkinje mijavkala. Druga revče ni vedlo ničesar, kakor k večem še na drago obleko misliti. Kuhinja, gospodinstvo bilo jej je nepoznano. Pripetilo se je, da je moža vlovila. Kot mlada gospa je nekokrat z dekle pricepetala na trg. Brž zagleda precej drobička

jajca v košari neke kmetice ter začne nevoljna vrešati: „jojmene, kako neumni ste pač kmetški ljudje; ali niste zamogli drobička jajca še par dni na gnezdu pustiti, da bi bolj na debelo vzrastla?“

Razne stvari.

(V Središču so zboleli) ljudje in živina. Otroci imajo gine, da vsak den po 2 otroka umerjeta. Živina pa je nalezla kužno bolezen na gobcu in parkljih.

(Pogoreli) so g. Polanee, lončar pri sv. Lenartu, Vogrincec pri sv. Roprtnu na Goričkem, Filip Stampar v Brebrovniku, Čapl in Petelinek pri sv. Jerneju, Franc Lobej v Slov. Gradcu, Fr. Frangež v Račah, Fr. Žižek v Ročici in nemški teater v Slatini. Tukaj se škoda ceni na 30.000 fl.

(24 gostov) se je oglasilo za prostovoljni poduk na sadje in vinorejski šoli pri Mariboru!

(Ločanom), koje dopis v 33. štef. „Slov. Gosp.“ še vedno peče, naznanjamo, da ga ni spisal tamošnji kaplan, č. g. J. Smolej. Pustite ga torej pri miru!

(Pod voz) prišel je posestnik Paulič v Dogmancih na Bazelskem in k pači mrtev ostal. Prihodnjič več!

(210 fl ukradel) je nekdo posestniku Martinu Kovaču v Skalab pri Šoštanju, ker je namesto doma v nekem kozolcu zaspal.

(Urad za cementiranje) sodov v Slov. Bistrici začne svoje poslovanje 1. sept.

(Spremembe v Lavantinski škofiji.) Č. g. Jožef Probst je imenovan za župnika v št. Primonu na Pohorji. Prestavljeni, oziroma na novo vmeščeni so čč. gg.: Avg. Hecl k sv. Hemi, Paul Hrovat v Prihovo, Andr. Podhostnik v š. Rupert nad Laškim, Šim. Ducman v Vitanje I., Jož. Mlasko v Gornjigrad, Juri Rabin v št. Tomaž, Fr. Nendl v Šmarje II., Fr. Leber v Sulcbah, Ant. Fišer mlj. v št. Martin v Rožni dolini, Lor. Obrán v št. Jakob v Dolu.

(Dražbe). Teh je razpisanih samo za prihodnji teden na slovenskem Štajerskem 47, zato objavimo samo tiste, ki pridejo na vrsto 3. krat. 25. avgusta Martin Ornik 3620 fl. pri sv. Lenartu. 26. avg. Franc Hrastenšek 4770 fl. v Konjicah. 28. avg. Miha Stupan 3080 fl. v Konjicah. 30. avg. Marija Dobršek 1825 fl. v Oplotnici in Anton Bobek 349 fl. v Kozjem. 1. sept. Blaž. Vidovič 795 fl. pri sodnji Ptujski in Cenc Homer 450 fl. pri sv. Lovrencu v puščavi. 4. sept. Liza Rahle 580 fl. v Konjicah pri sodnji.

Listič uredništva: Nekaterim farmanom pri sv. Janžu! pritožito se pri znanej Vam gospodski. V „Slov. Gosp.“ takih cerkvenih stvari ne moremo vzeti! Dopis od sv. Martina pod Mariborom in oznanilo iz Vranskega prihodnjič!

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 66:55 — Srebrna renta 70:10 — 1860-letno državno posojila 111 — Akcije narodne banke 856 — Kreditne akcije 143 — Napoleon 9:69 — Ces. kr. cekini 5:85 — Srebro 102:70

Tržna cena
preteklega tedna po Hektolitrih.
(1 Hl. = 1⁶³/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor	7	70	5	80	5	40	3	50	5	—	—	—	4	90
Ptuj	8	40	6	55	5	—	4	30	4	80	5	—	5	—
Mahrenberg	10	10	7	25	5	70	3	70	5	75	7	80	5	69
Gradec	8	66	6	48	6	—	3	80	4	42	—	—	5	50
Celovec	7	64	6	44	4	72	4	12	5	46	4	46	5	66
Ljubljana	8	13	6	40	4	80	4	—	5	60	4	80	5	84
Varaždin	8	—	6	30	5	80	3	—	5	40	7	—	5	20
Zagreb	10	—	6	—	5	60	3	80	5	60	—	—	—	—
Dunaj	10	97	9	52	7	70	8	35	7	10	—	—	—	—
Pešt	9	90	8	15	6	70	8	30	3	49	5	—	—	—

Loterijske številke:

V Gradcu 19. avgusta 1876: 47 9 60 35 8.
Na Dunaju " " 52 43 25 70 6.
Pribodnja srečkanje: 2. septembra 1876.

Za organista 2—2

in mežnarja se ponuja 26letni mladenič, ki umi dobro orglati in ima dober glas za petje ter je izurjen v vseh mežnarskih opravilih. Tudi je zmožen opravljati poštnarske posle, ako bi treba bilo. Več se izvé pri uredništvu „Slov. Gosp.“

Razglas.

Ker se sedaj začena žetev, podpisani vse gospode kmetovavce vljudno opozoruje, da c. k. vzajemna zavarovalnica v Gradcu zraven vsakterega pohištva, strojev, živine i. t. d. zavaruje tudi pridelke na njivah in travnikih zoper ogenj (požar), ter se jim za taka opravila priporoča, občajoča jim najcenejše pogodbe. **Krajno poverjenstvo c.k. priv. vzajemnega zavarovalstva zoper požar** V Mariboru meseca julija 1876.

W. Hrauda,

3—3 krajni poverjenik.

!!! Od leta 1767 !!!

Svetinja
za napredek

Svetinja
za zasluge

ALBERT SAMASSA,

c. kr. dvorni zvonar izdeljavec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja v Ljubljani, priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebsčino, kakor jarmi: ojnice okovi. Zvon tudi 40 centov teže, zamore en mož zvoniti; dalje priporoča vse vrste brizgalnic, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile, šravbe itd. itd.

po najnižji ceni.

Občnam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma
pripoznanja

Diploma
pripoznanja

!!! 14 svetinj !!!